

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 89/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 51/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Kirsti Huovinen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Hannu Miettinen, maa- ja metsätalousministeriö
- lääneläinlääkäri Anna Jeshoi, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
- ylitarkastaja Milla Luukko, Ruokavirasto
- puheenjohtaja Irja Skytén-Suominen, Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- hallituksen jäsen Anniina Holopainen, Suomen Lammasyhdistys ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- ympäristöministeriö
- Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö
- Kalatalouden Keskusliitto
- Suomen Hippos ry
- Suomen Sisävesiammattikalastajat ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Pihvikarjaliitto ry

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläimistä saatavista sivutuotteista annettua lakia, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin EU:n virallista valvontaa koskevan asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset. Lisäksi ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön EU:n eläimistä saatavia sivutuotteita koskevan täytäntöönpanoasetuksen muutoksen sallimat poikkeukset, joilla mahdollistetaan liha-luujauhon käyttö polttoaineena ilman jätteenpolttolainsäädännön vaatimusten noudattamista. Myös entisten eläinperäisten elintarvikkeiden ja ruokajätteen käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokintaan kiellettäisiin sekä hevosen teurastuksen sivutuotteiden ja kalasta saatavien sivutuotteiden hautaamista maahan rajoitettaisiin.

Eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin lisättäisiin toimijan luotettavuuden selvittämistä koskeva säännös. Samalla Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia muutettaisiin vastaavasti. Hallinnollisiin pakkokeinoihin ehdotetaan lisättäväksi hallinnollinen seuraamusmaksu, jolla voitaisiin nopeammin reagoida mahdollisiin laiminlyönteihin. Samalla ehdotetaan muutettavaksi myös sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Lisäksi eläimistä saatavista sivutuotteista annettuun lakiin tehtäisiin eräitä teknisluonteisia muutoksia ja täsmennyksiä.

Viranomaisjärjestelmä ja viranomaisten välinen tehtävänjako säilyisivät ennallaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2022.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa sivutuotelaki EU:n valvonta-asetuksen mukaiseksi ja mahdollistaa samalla tietyt kansalliset poikkeukset EU:n sivutuotteita koskevasta lainsäädännöstä. Valvonta-asetus on ollut jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä jo 14.12.2019 lähtien. Valiokunta toteaa, että eläimistä saatavat sivutuotteet voivat aiheuttaa mahdollisen riskin ihmisten ja eläinten terveydelle ja ympäristölle. Tätä riskiä voidaan vähentää ohjaamalla sivutuotteet hävitettäväksi turvallisin tavoin tai hyödyntämällä ne noudattaen tautiriskit poistavia käsittelyvaatimuksia. Eläintautiepidemiat ovat eläinten terveyden kannalta äärimmäisen vakavia ja voivat aiheuttaa myös suuria taloudellisia tappioita. Muun muassa viime vuosien lohikalojen IHN-epidemiat ovat aiheuttaneet huomattavia tappioita elinkeinolle sekä tuoneet taudin vastustamistoimien vuoksi miljoonien eurojen lisäkulut myös valtiolle. Sivutuotteiden asianmukaisella ja turvallisella hävittämisellä tai käytöllä on oleellinen merkitys eläintautien leviämisen ehkäisyn kannalta. Sivutuotteiden maahan hautaamisen rajoittaminen vähentää lähtökohtaisesti myös ympäristölle aiheutuvaa haittaa sekä edistää kiertotaloutta. Valiokunta korostaa, että

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

sivutuotteiden käsittelyä koskevista teknisistä vaatimuksista ei saa kuitenkaan aiheutua yksittäisille toimijoille kohtuuttomia kustannuksia.

Valiokunta pitää harmaan talouden torjumiseksi esitettyjä lainsäädännön muutoksia ja käytännön valvontatoimia tärkeinä. Harmaan talouden torjumiseksi sivutuotelakiin esitetty säätelymalli vastaa aikaisemmin elintarvikelakiin, rehulakiin sekä lannoitelakiin otettuja säännöksiä. Hallinnollisiin pakkokeinoihin lisättäväksi ehdotettu hallinnollinen seuraamusmaksu tehostaa valvontaa ja lisää viranomaisten keinoja puuttua nopeammin ja tehokkaammin mahdollisiin laiminlyönteihin toimijan toiminnassa. Seuraamusmaksun voivat lakiehdotuksen mukaan määrätä sekä Ruokavirasto että aluehallintovirasto. Ruokavirasto tekee sivutuotelain mukaisen valtakunnallisen valvontasuunnitelman, ja aluehallintovirastot tekevät valtakunnallista suunnitelmaa täydentävät valvontasuunnitelmat alueillaan. Valiokunta korostaa, että valvontaviranomaisten tulee lainmuutosten sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi huolehtia keskinäisen yhteistyönsä toimivuudesta ja siitä, että päällekkäistä ja ylimääräistä työtä viranomaisissa sekä toimijoiden hallinnollista taakkaa vältetään.

Komissiolta saadun huomautuksen johdosta hallituksen esityksessä esitetään rajoituksia kala-alan laitoksista saatavien sivutuotteiden hautaamiselle maahan sekä toimittamiselle kaatopaikoille. Valiokunta korostaa, että esitetyt uudet rajoitukset eivät koske luonnonkaloja. Luonnonvarakeskuksen vesiviljelytilaston mukaan Suomessa toimi vuonna 2021 yhteensä 237 kalanviljely-yritystä. Kaikki kalan kasvatuksen, perkauksen ja elintarvikkeiden valmistuksen aikana saatavat kalaperäiset jakeet paitsi elintarvikkeeksi menevät jakeet ovat sivutuotelainsäädännön tarkoittamia sivutuotteita. Kalanviljelylaitoksella muodostuvaa sivutuotevirtaa ei ole mahdollista pitää taseisena, sillä jatkokäsittelyyn toimitettava määrä vaihtelee kasvatuskauden aikana. Hallituksen esitykseen sisältyvän sivutuotelain 24 §:n 6 ja 7 kohdan mukaan sivutuotteiden hautaaminen ja kaatopaikalle toimittaminen ovat jatkossa sallittuja koko maassa vain vähäisille määriksi eli alle 50 kilolle viikossa. Tyypillisesti kalanviljely-yritykset sijaitsevat haja-asutusalueilla syrjäisillä seuduilla, joissa kuljetusmatkat ovat pitkiä. Valiokunta toteaa, että erityisesti kuljetuskustannusten noustessa joutuvat yritykset harkitsemaan tarkasti kuljetusten järjestelyjä. Syrjäisiä alueita koskevista poikkeuksista esitetään säädettäväksi lain 23 §:ssä, minkä lisäksi syrjäiset alueet määritetään tietyiltä osin erikseen lain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta katsoo, että asetusvalmistelussa on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota syrjäisen alueen määrittelyyn kalanviljelylaitosten käytännön toiminnan näkökulmasta ja ottaa syrjäisyyden kriteerinä huomioon sekä kalanviljelylaitosten sijainti että kalasivutuotteita vastaanottavien laitosten sijainti.

Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää kannatettavana, että entisten eläinperäisten elintarvikkeiden ja ruokajätteen käyttö luonnonvaraisten eläinten ruokintaan ollaan kieltämässä. Kiellon avulla voidaan merkittävästi pienentää eläintautien, etenkin afrikkalaisen sikaruton riskiä Suomessa. Kyseisille sivutuotejakeille on olemassa tautiturvallista kaupallista käyttöä esimerkiksi eläinrehuteollisuudessa. Valiokunta toteaa, että ravintohoukuttimien käytöstä riistäeläinten houkuttelemiseksi säädetään metsästyslain 34 a §:ssä, jonka 5 momentissa viitataan myös sivutuotelakiin. Pykälän 4 momentin mukaan ravintohoukuttimesta on tehtävä ilmoitus paikkatietoineen Suomen riistakeskukselle. Valiokunta pitää tärkeänä, että ravintohoukuttimien käyttöä ja käytön vaikutuksia seurataan. Seurannan tulosten perusteella tulee jatkossa myös arvioida tarvetta luonnonvaraisten eläinten ruokinnan lisäsäätelylle.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä esitetään teurastuksen sivutuotteiden sääntelyyn vain vähäisiä muutoksia hevosten teurastukseen liittyen. Ehdotuksen mukaan hevosen teurastuksesta ja hevosenlihan leikkaamosta saatavien sivutuotteiden hautaaminen maahan kielletään lukuun ottamatta syrjäisiä alueita ja kotiteurastuksen sivutuotteita. Maa- ja metsätalousvaliokunnalla ei ole tältä osin huomauttamista esitettyihin muutoksiin. Valiokunta nostaa teurastustoiminnan sääntelyyn liittyen esiin, että se on elintarvikelain muuttamista koskeneen hallituksen esittelyn käsittelyn yhteydessä esittämässään lausumassa (MmVM 1/2021 vp — HE 3/2021 vp) edellyttänyt helpotuksia pienteurastamoiden toimintaedellytyksiin sekä tilateurastukseen. Valiokunta on hallituksen vuosikertomuksen (K 2/2022 vp) käsittelyn yhteydessä saanut maa- ja metsätalousministeriöltä kattavan selvityksen siitä, miten Suomi on helpottanut ja parantanut pienteurastamoiden toimintaedellytyksiä ja tilalla tapahtuvaa teurastusta. Valiokunta pitää selvityksessä esitetyjä toimia erittäin tärkeinä ja kannatettavina ja on erityisen tyytyväinen siihen, että Ruokavirasto on syyskuussa 2022 antanut ensimmäisen hyväksyntäpäätöksen laidunteurastuksen mahdollistavalle liikkuvalla yksiköllä. Laidunteurastusta koskevien säännösten mukaan ante mortem -tarkastuksen tekevän virkaeläinlääkärin on oltava paikalla teurastushetkellä. Tilalla saa teurastaa kerrallaan enintään kolme nautaa, kolme kavioläintä tai kuusi sikaa. Eläimet kuljetaan teurastamoon loppuun teurastettaviksi teurastamon kuljetusajoneuvolla. Laidunteurastuksen mahdollistaminen parantaa myös eläinten hyvinvointia vähentämällä niiden kuljetustarvetta. Valiokunta katsoo, että Suomessa tulee jatkossakin EU-lainsäädäntöä valmisteltaessa ja lainsäädännön vaatimuksia toimeenpantaessa aktiivisesti etsiä keinoja pienimuotoisen ja paikallisen elintarviketuotannon ja siihen liittyvän pienteurastamotoiminnan erityisolosuhteiden huomioon ottamiseksi. Valiokunta painottaa, että mobiililaittein tapahtuva ante mortem -tarkastus olisi tärkeää saada käyttöön mahdollisimman nopeasti.

Perustuslakivaliokunta on maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassaan lausunnossa (PeVL 51/2022 vp — HE 89/2022 vp) kiinnittänyt huomiota esitetyn sivutuotelain tarkastustoimivaltuutta, toimijan luotettavuutta ja ilmoittajan henkilöllisyyden suojaamista koskeviin säännöksiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä vain, jos valiokunnan sivutuotelain tarkastus- ja tiedonsaantioikeutta koskevasta 50 §:stä tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää viljelijöiden ja muiden alan toimijoiden oikeusturvan varmistamista kaikilta osin tärkeänä ja esittää sivutuotelain säännöksiin perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella muutoksia, jotka on kuvattu tarkemmin jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

5. luku. Toiminnan harjoittaminen

41 a §. Toimijan luotettavuus. Pykälässä esitetään säädettäväksi toimijan luotettavuudesta. Luotettavuudella viitataan tässä yhteydessä ensisijaisesti siihen, miten toimija on huolehtinut julkisoikeudellisista velvoitteistaan, kuten verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen maksamisesta. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan luotettavuusvaatimus koskee lain 33 §:n mukaista ilmoitusvelvollista tai hyväksymistä edellyttävää toimijaa. Tämä raja ei kui-

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

tenkaan ilmene itse pykälästä, mihin myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää pykälää täsmennettäväksi perusteluja vastaavasti. Kaikki lain piirissä olevat toimijat eivät ole ilmoitusvelvollisia tai velvollisia hakemaan hyväksyntää. Vaatimus toimijan luotettavuudesta liittyy nimenomaisesti toimijan rekisteröintiin ja hyväksyntään.

50 §. Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus. Pykälän 4 momentissa esitetään säädettäväksi valvontaviranomaisen oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta salassapitosäännösten estämättä. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää säännöksen sanamuotoa tarkistettavaksi siten, että siihen sisältyvä välttämättömyysvaatimus vastaa muotoilultaan vastaavien säännösten tavanomaista muotoilua.

Pykälän 5 momentissa esitetään säädettäväksi tarkastuksen ja näytteenoton tekemisestä pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut sääntelyn olevan merkityksellistä perustuslain 10 §:ssä turvatus kotirauhan suojan kannalta. Sääntelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta perustuslakivaliokunnan lähtökohtana on ollut, ettei kotirauhan suojaan tule puuttua enimmillään sakolla rangaistavien, moitittavuudeltaan vähäisten rikkomusten selvittämiseksi. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää 5 momenttia muutettavaksi siten, että siinä edellytetään tarkastuksen olevan välttämätön rikoksen selvittämiseksi. Lisäksi säännöksestä esitetään poistettavaksi viittaus sivutuotelain 72 §:ssä tarkoitettuun sivutuotelakirikkomukseen, jota voidaan pitää moitittavuudeltaan vähäisenä rikkomuksena.

2. Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

6 §. Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus. Pykälän 1 momenttiin on hallituksen esityksessä esitetty lisättäväksi uusi 30 kohta, jossa viitataan ehdotettuun sivutuotelain 41 a §:ään toimijan luotettavuuden selvittämisestä. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen pykälän 1 momenttiin on kuitenkin jo lisätty uusi 30 kohta, mistä syystä maa- ja metsätalousvaliokunta esittää ehdotetun uuden 30 kohdan siirtämistä uudeksi 31 kohdaksi voimassa olevan säännöksen muotoilun huomioon ottamiseksi.

3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus sivutuotelakiin ja sen 63 a §:ssä tarkoitettuun seuraamusmaksuun. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen pykälää on muutettu, mistä syystä maa- ja metsätalousvaliokunta esittää pykälän muuttamista vastaamaan voimassa olevaa lakia vastaavasti kuin edellä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n osalta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 89/2022 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 52 §,

muutetaan 16 ja 18 §, 23 §:n 1 momentti, 24 §, 28 §:n 2 momentti, 29 §, 33 §:n 4 momentti, 34 §:n otsikko ja 1 momentti, 35 a §:n otsikko ja 1 momentti, 49, 50, 53—59, 66, 69 ja 70 §, 72 §:n otsikko ja 1 momentti ja 73 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 33 §:n 4 momentti, 35 a §:n otsikko ja 1 momentti laissa 882/2018, 58 § laissa 573/2021 ja 73 §:n 3 momentti laissa 59/2021, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, 5 §:ään uusi 2 momentti, 7 §:ään uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, 22 §:ään uusi 2 momentti, 39 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 41 a, 51 a ja 63 a §, 65 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 74 a ja 74 b § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa annetaan myös virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetusta), jäljempänä *valvonta-asetus*, täydentävät säännökset.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

5 §

Sivutuotteiden käyttö ja käyttöä koskevat poikkeukset

Sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden käytöstä ja käyttöä koskevista poikkeuksista ei saa aiheutua vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle eikä ympäristölle.

7 §

Ruokintaa koskevat kiellot ja rajoitukset

Luonnonvaraisten eläinten ruokintaan ei saa käyttää entisiä eläinperäisiä elintarvikkeita eikä ruokajätettä.

16 §

Käsitlemättömän lannan kuljetus

Sivutuoteasetuksen 21 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti kaupallista asiakirjaa tai terveystodistusta ei vaadita kuljetettaessa käsitlemättömää lantaa Suomessa sijaitsevien maatilojen ja käyttäjien välillä.

18 §

Eräisiin orgaanisiin lannoitteisiin ja maanparannusaineisiin sekoitettavan ainesosan hyväksyminen

Ruokavirasto hyväksyy täytöntöönpanoasetuksen liitteessä XI olevan II luvun 1 jakson 2 kohdassa tarkoitetun Suomessa maahan levitettäviin eläinperäisiin orgaanisiin lannoitteisiin ja maanparannusaineisiin sekoitettavan ainesosan seoksen rehukäytön estämiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua ainesosaa on sekoitettava luokan 2 liha-luujauhoa tai käsiteltyä eläinvalkuaista sisältäviin orgaanisiin lannoitteisiin tai maanparannusaineisiin, joita käytetään tuotantoeläimillä tai alueilla, joihin tuotantoeläimillä on pääsy. Seos on pakattava säkkeihin, joiden enimmäiskoko on 1000 kilogrammaa.

22 §

Sivutuotteiden hävittäminen

Sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden hävittämisestä ei saa aiheutua vaaraa ihmisten ja eläinten terveydelle eikä ympäristölle.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

23 §

Syrjäisiä alueita koskevat poikkeukset

Syrjäisillä alueilla saa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti hävittää hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle samalta syrjäiseltä alueelta peräisin olevat seuraavat sivutuotteet:

1) nautaeläinten, lammas- ja vuohieläinten, eläintarhaeläinten, turkiseläinten, siipikarjan ja sikaeläinten kokonaiset raadot, vesiviljelylaitoksilta peräisin olevat kokonaiset kuolleet vesieläimet sekä alkutuotannossa luonnonkaloista saatavat sivutuotteet;

2) elintarvikkeita valmistavilta laitoksilta peräisin olevat sivutuoteasetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitetuista vesieläimistä saatavat sivutuotteet;

3) luokkiin 2 ja 3 kuuluvat hevoseläimistä, nautaeläimistä, sikaeläimistä, lammas- ja vuohieläimistä sekä siipikarjasta saatavat sivutuotteet, jotka ovat peräisin enintään 20 eläinyksikköä viikossa ja enintään 1 000 eläinyksikköä vuodessa teurastavista teurastamoista tai enintään 150 000 siipikarjaan kuuluvaa lintua vuodessa teurastavista siipikarjan teurastamoista taikka lihanleikkaamosta, jonka tuotanto on enintään 5 000 kiloa luutonta lihaa viikossa;

4) maatilalla tuottajan omaan elintarvikekäyttöön teurastetuista nautaeläimistä, sikaeläimistä sekä lammas- ja vuohieläimistä saatavat luokkaan 1, 2 ja 3 kuuluvat sivutuotteet.

24 §

Hävittäminen koko maassa hautaamalla maahan tai toimittamalla kaatopaikalle

Sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti saa hävittää hautaamalla maahan tai toimittamalla hyväksytylle kaatopaikalle seuraavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet:

1) porojen kokonaiset raadot, porojen teurastuksesta ja poronlihan leikkaamosta saatavat sivutuotteet sekä teknisissä laitoksissa poroista saatavat sivutuotteet;

2) alpakoiden ja laamojen kokonaiset raadot;

3) luonnonvaraisten eläinten, joiden epäillään sairastavan jotakin ihmisiin tai eläimiin tarttuvaa tautia, kokonaiset raadot ja raadon osat;

4) luonnonvaraisen ja tarhatun riistan, lukuun ottamatta tarhattuja villisikoja ja biisoneita, teurastuksesta ja lihan leikkaamosta saatavat sivutuotteet;

5) maatilalla tuottajan omaan elintarvikekäyttöön teurastetuista hevoseläimistä saatavat sivutuotteet;

6) elintarvikkeita valmistavasta laitoksesta peräisin olevat sivutuoteasetuksen 3 artiklan 9 kohdassa tarkoitetuista vesieläimistä saatavat sivutuotteet, kuitenkin enintään 50 kilogrammaa viikossa;

7) viljelylaitoksesta peräisin olevat kokonaiset kuolleet vesieläimet, kuitenkin enintään 50 kilogrammaa viikossa;

8) alkuperätilalla teurastetusta siipikarjasta ja jäniseläimistä saatavat sivutuotteet, jäniseläinten raadot sekä siipikarjaksi luettavien lintujen raadot, munat ja hautomosivutuotteet alle 100 lintunun pitopaikoissa;

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

9) nautaeläinten, lammas- ja vuohieläinten, sikaeläinten, siipikarjan, turkiseläinten ja eläintarhaeläinten kuolleina syntyneet jälkeläiset.

28 §

Kuolleiden lemmikkieläinten, hevoseläinten ja mehiläisten hävittäminen

Kuolleet mehiläiset ja mehiläisten hoidosta saatavat sivutuotteet saa sivutuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti hävittää hautaamalla maahan tai avotulella polttamalla.

29 §

Kielto hävittää sivutuotteita avotulella polttamalla

Sivutuotteiden hävittäminen avotulella polttamalla on kiellettyä koko maassa lukuun ottamatta 28 §:n 2 momentissa tarkoitettua kuolleiden mehiläisten ja mehiläisten hoidosta saatavien sivutuotteiden hävittämistä.

33 §

Toimijan ja laitoksen rekisteröiminen sekä laitoksen hyväksyminen

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisiin eikä rekisteröitäviin tuotantoeläinten lantaa ja liha-luujauhoa polttoaineena käyttäviin laitoksiin, joiden yhteydessä ei pidetä tuotantoeläimiä.

34 §

Ruokaviraston toimivalta

Ruokavirasto rekisteröi:

- 1) rehusekoittamot;
- 2) orgaanisia lannoitteita ja maanparannusaineita valmistavat toimijat ja laitokset silloin, kun niiltä ei edellytetä sivutuoteasetuksen 24 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaista hyväksyntää;
- 3) sivutuoteasetuksen 36 artiklassa tarkoitettuja tuotteita valmistavat laitokset, lukuun ottamatta täytöntöönpanoasetuksen liitteessä XIII tarkoitettuja tuotteita valmistavat laitokset;
- 4) kuljetusliikkeet, lukuun ottamatta jätelain 142 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun jätehuoltorekisteriin rekisteröityjä kuljetusliikkeitä, jotka kuljettavat sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita kaatopaikoille, jätteenpolttolaitoksiin tai biokaasu- ja kompostointilaitoksiin;
- 5) toimijat, jotka ovat vastuussa sivutuoteasetuksen 8 artiklan f kohdassa tarkoitettun kansainvälisesti liikennöivistä liikennevälineistä kerättävän ruokajätteen keräilypisteistä;
- 6) välittäjät, jotka toimivat yksinomaan jälleenmyyjinä eivätkä missään vaiheessa säilytä sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita tiloissaan;

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

- 7) toimijat, jotka käyttävät sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita tutkimustarkoituksiin;
 - 8) 11 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut toimijat;
 - 9) teurastamon yhteydessä toimivat sivutuoteasetuksen 23 artiklan mukaiset laitokset;
 - 10) eläinten pitopaikat, joissa käytetään luokan 2 liha-luujauhoa tai käsiteltyä eläinvalkuaista sisältävää orgaanista lannoitetta tai maanparannusainetta tuotantoeläinten laiduntamiseen tarkoitettulla maaperällä tai joissa ruokitaan tuotantoeläimiä tällaisesta maaperästä olevalla kasvillisuudella;
 - 11) sivutuotteita käsittelevät öljykemian laitokset.
-

35 a §

Sivutuotteiden käyttö polttoaineena muissa kuin ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraisissa tai rekisteröitävissä laitoksissa

Kunnaneläinlääkäri hyväksyy laitoksen, joka käyttää tuotantoeläinten lantaa tai liha-luujauhoa polttoaineena. Täytäntöönpanoasetuksen liitteen III luvun V kohdassa C tarkoitettuun lannan polttoainekäyttöön ja D kohdassa tarkoitettuun liha-luujauhon polttoainekäyttöön sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 221 c ja 221 d §:ssä säädetään.

5 luku

Toiminnan harjoittaminen

39 §

Toimijoiden velvollisuudet

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sivutuoteasetuksen 21 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sivutuotteiden varastointiolosuhteista maatilalla.

41 a §

Toimijan luotettavuus

Lain 33 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimijan on oltava luotettava. Ruokavirasto voi pyytää Harmaan talouden selvitysyksiköltä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 5 §:ssä tarkoitetun velvoitteidenhoitoselvityksen toimijasta.

Toimijaa ei pidetä luotettavana, jos:

- 1) toimija on kuluva tai kolmen luotettavuuden arviointia edeltäneen kalenterivuoden aikana toiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta sivutuotteiden käytön ja hävittämisen turvallisuuden varmistamista tai sivutuotteita koskevien säännösten noudattamista kohtaan;

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

2) toimija on kuluva tai kolmen luotettavuuden arviointia edeltäneen kalenterivuoden aikana toistuvasti tai huomattavassa määrin laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

3) toimijalla on maksukykyyn nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.

Jos toimija on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimieliimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös henkilöä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Luotettavuuden arvioimiseksi voidaan 1 momentissa tarkoitettut seikat selvittää sellaisista yrittäjä- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä ja yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät toimijaan tai tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin.

49 §

Valvontasuunnitelma

Ruokaviraston on laadittava vuosittainen riskiperusteinen valtakunnallinen valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi. Suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteiden riskinarvioinnin ja suunnitelman toteutumisen arvioinnin perusteet.

Aluehallintovirasto laatii valtakunnalliseen suunnitelmaan perustuvan alueellisen suunnitelman sivutuotevalvonnan järjestämiseksi.

50 §

Tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään valvonta-asetuksen 9—15 artiklassa.

Valvontaviranomaisella ja valtuutetulla tarkastajalla on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta, toimijoilta ja muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin sivutuotelainsäädännössä säädetty velvoitteet koskevat.

Ruokavirastolla ja aluehallintovirastolla on lisäksi salassapitosäynnösten estämättä oikeus saada maksutta välttämättömät tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä tämän lain 63 a §:n mukaisen seuraamusmaksun määräämistä varten.

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäynnösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta **välttämättömät tiedot** toimijan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin sekä Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, ja toiminnasta, taloudesta sekä kytkennistä tai tämän lain mukaisten velvoitteiden noudattamisesta, **jos tiedot ovat välttämättömiä**

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

41 a §:ssä tarkoitetun luotettavuuden arvioimiseksi tai 65 §:ssä tarkoitettua toiminnan keskeyttämistä taikka 66 §:ssä tarkoitettua hyväksynnän peruuttamista varten.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa tehdä vain, jos tarkastuksen tekeminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen rikoslain (39/1889) 44 luvun 4 a §:ssä rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn ~~taikka 72 §:ssä tarkoitettuun sivutuotelakirikkomukseen, josta voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle~~ ja tarkastus on välttämätön rikoksen selvittämiseksi. Tarkastuksen tällaisissa tiloissa saa tehdä vain viranomainen.

51 a §

Viranomaisen oikeus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 8 §:ssä säädetään, valvontaviranomainen saa omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvontaa suorittaessa saatuja tietoja, jotka ovat välttämättömiä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettulle viranomaiselle ympäristönsuojelua koskevia lakisäätteisiä valvontatehtäviä varten.

53 §

Kansalliset vertailulaboratoriot

Ruokavirasto toimii valvonta-asetuksen 100 artiklassa tarkoitettuna kansallisena vertailulaboratoriona.

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää Ruokaviraston esityksestä jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevassa kolmannessa maassa olevan laboratorion toimimaan kansallisena vertailulaboratoriona sellaisen eläintaudin osalta, jos vertailulaboratorion toiminnan järjestäminen Suomessa ei ole mahdollista.

54 §

Viralliset laboratoriot ja hyväksytyt omavalvontalaboratoriot

Ruokavirasto nimeää hakemuksesta valvonta-asetuksen 37 artiklassa tarkoitetut viralliset laboratoriot. Ruokavirasto toimii myös itse virallisena laboratoriona.

Ruokavirasto hyväksyy hakemuksesta käsittelylaitoksen omavalvontalaboratorion, jos se täyttää täytäntöönpanoasetuksen liitteessä IV olevan I luvun 1 jakson 5 kohdassa säädetyt vaatimukset ja biokaasu- ja kompostointilaitoksen omavalvontalaboratorion, jos se täyttää mainitun asetuksen liitteessä V olevan I luvun 1 jakson 4 kohdassa ja 2 jakson 4 kohdassa säädetyt vaatimukset.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

55 §

Näytteiden tutkiminen

Viranomaisvalvonnan ja muiden viranomaistoimien yhteydessä otettujen näytteiden tutkimukset on suoritettava Ruokavirastossa, Ruokaviraston nimeämässä virallisessa laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

Laitoksen omavalvontasuunnitelman mukaiset sivutuoteasetuksen edellyttämät omavalvontänäytteet on tutkittava hyväksytyssä omavalvontalaboratoriossa, virallisessa laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa.

56 §

Virallisen laboratorion ja hyväksytyt omavalvontalaboratorion ilmoitusvelvollisuus

Virallisen laboratorion ja hyväksytyt omavalvontalaboratorion on viivytyksettä ilmoitettava määräysten vastaiseen sivutuotteeseen tai siitä johdettuun tuotteeseen viittaavista tutkimustuloksista toimeksiantajalleen. Sen lisäksi virallisen laboratorion ja omavalvontalaboratorion on ilmoitettava eläimen ja ihmisten välillä mahdollisesti suoraan tai välillisesti siirtyvien tautien tai tartuntojen seurantaan ja valvontaan liittyvistä tutkimuksista ja niiden tuloksista Ruokavirastolle sekä toimitettava näytteet ja tutkimuksissa eristetyt mikrobikannat kansalliseen vertailulaboratorioon.

Virallisen laboratorion ja hyväksytyt omavalvontalaboratorion on Ruokaviraston pyynnöstä toimitettava sille yhteenveto tekemistään 55 §:ssä tarkoitetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Yhteenvedot eivät saa sisältää henkilötietoja eivätkä valvontakohteen tunnistetietoja.

Virallisen laboratorion ja hyväksytyt omavalvontalaboratorion on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusten ja yhteenvetojen sisällöstä ja toimittamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

57 §

Kansallisen vertailulaboratorion ilmoitusvelvollisuus

Kansallisen vertailulaboratorion on pyynnöstä ilmoitettava Ruokavirastolle ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle epidemiologista seurantaan varten tarvittavat tiedot. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle toimitettavat tiedot eivät saa sisältää valvontakohteiden tunnistetietoja.

Tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja toimittamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

58 §

Laboratorioiden valvonta ja rekisteri

Ruokavirasto valvoo 53 §:n 2 momentissa ja 54 §:ssä tarkoitettuja laboratorioita ja tarvittaessa arvioi, täyttääkö laboratorio sille asetetut vaatimukset.

Ruokavirasto pitää rekisteriä 54 §:n mukaisesti nimeämistään ja hyväksymistään laboratorioista. Rekisteriin merkitään laboratorion yhteystiedot, tiedot toiminnasta, hyväksynnän piiriin kuuluvat menetelmät, tutkimuksista vastaavan henkilön nimi ja tiedot nimeämisen tai hyväksymisen peruuttamisesta.

59 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain ja eläimistä saatavia sivutuotteita koskevien Euroopan unionin säännösten nojalla suorittamasta valvonnasta perittävistä maksuista säädetään valvonta-asetuksen II osaston VI luvussa. Tämän lisäksi sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), jollei valvonta-asetuksessa toisin säädetä.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja tämän lain mukaisista kunnaneläinlääkärin suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta sekä suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

63 a §

Sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron sivutuotevalvonnan seuraamusmaksun sille, joka laiminlyö:

1) 31 §:n 1 momentissa tarkoitetun kirjanpidon pitämisen tai 31 §:n 2 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden;

2) 33 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai hyväksynnän hakemisen;

3) 33 a §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden haaskaruokintapaikasta.

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Maksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmalisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen. Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä luonnolliselle henkilölle, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Jos seuraamusmaksu on määrätty luonnolliselle henkilölle, samasta teosta ei saa määrätä toista seuraamusmaksua eikä tuomita tuomioistuimessa rangais-
tusta.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua seuraamusmaksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

65 §

Toiminnan keskeyttäminen

Toiminta voidaan lisäksi keskeyttää, jos toimija ei enää ole 41 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava, eikä toimija ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa

66 §

Hyväksynnän peruuttaminen ja toimintakielto

Sivutuoteasetuksen 46 artiklan mukaisesta hyväksynnän tilapäisestä tai lopullisesta peruuttamisesta päättää se toimivaltainen viranomainen, joka on hyväksynyt laitoksen, ja toimintakiellosta päättää se toimivaltainen viranomainen, joka on rekisteröinyt tai hyväksynyt toimijan tai laitoksen.

Hyväksyminen voidaan lisäksi peruuttaa tilapäisesti tai lopullisesti, jos toimija ei enää ole 41 a §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava, eikä toimija ole viranomaisen määräyksestä huolimatta korjannut epäkohtaa.

69 §

Laboratorion nimeämisen ja hyväksymisen peruuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriö voi peruuttaa 53 §:n 2 momentissa tarkoitetun kansallisen vertailulaboratorion nimeämisen, jos vertailulaboratorio tai siellä harjoitettu toiminta ei täytä valvonta-asetuksen 100 ja 101 artiklassa säädettyjä vaatimuksia tai sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita eikä vertailulaboratorio ole maa- ja metsätalousministeriön määräyksestä huolimatta korjannut puutteita.

Ruokavirasto voi peruuttaa 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun nimeämänsä virallisen laboratorion nimeämisen kokonaan tai tiettyjen tehtävien osalta, jos laboratorio tai siellä harjoitettava toiminta ei täytä valvonta-asetuksessa säädettyjä nimeämisen edellytyksiä tai sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, eikä laboratorio ole Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjannut puutteita.

Ruokavirasto voi peruuttaa 54 §:n 2 momentissa tarkoitetun omavalvontalaboratorion hyväksymisen, jos omavalvontalaboratorio ei enää täytä mainitussa momentissa tarkoitettuja hyväksymisen edellytyksiä tai sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, eikä laboratorio ole Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjannut puutteita.

Ruokavirasto voi peruuttaa 2 momentissa tarkoitetun laboratorion nimeämisen ja 3 momentissa tarkoitetun omavalvontalaboratorion hyväksymisen myös asian käsittelyn vaatimaksi ajaksi,

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

jos puute laboratorion toiminnassa on sellainen, että se voi vaarantaa tutkimustulosten luotettavuuden.

70 §

Uhkasakko ja teettämishukka

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voivat tehostaa 63 §:ssä tarkoitettua määräystä, 64 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 67 §:ssä tarkoitettua uudelleen käsittelyä, hävittämistä, markkinoilta poistamista tai palauttamista koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

11 luku

Erinäiset säännökset

72 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka sivutuoteasetuksen tai täytöntöönpanoasetuksen säännöksiä keräämällä, kuljettamalla, käsittelemällä, jatkokäsittelemällä, muuntamalla, jalostamalla, varastoimalla, markkinoille saattamalla, jakelemalla, käyttämällä tai hävittämällä sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita;

2) rikkoo 63 §:n nojalla annettua velvollisuuden täyttämistä koskevaa määräystä, 64 §:n nojalla annettua kieltoa taikka 65 §:n nojalla annettua toiminnan keskeyttämispäätöstä;

3) jatkaa toimintaansa, vaikka hyväksyminen tai rekisteröinti on 66 §:n tai sivutuoteasetuksen 46 artiklan nojalla tilapäisesti tai pysyvästi peruutettu tai toiminta kielletty; taikka

4) rikkoo 67 §:n nojalla annettua uudelleen käsittely-, hävittämis-, markkinoilta poistamis- tai palauttamismääräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *eläimistä saatavia sivutuotteita koskevien säännösten rikkomisesta* sakkoon.

73 §

Muutoksenhaku

Tämän lain, sivutuoteasetuksen tai täytöntöönpanoasetuksen nojalla tehtävässä muussa kuin 63 a §:ssä tarkoitettussa sivutuotevalvonnan seuraamusmaksua koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

74 a §

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Jos ilmoituksen valvontaviranomaiselle sen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilyllästä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä sallassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan haittaa hänelle.

74 b §

Koneellinen allekirjoitus

Tämän lain ja sivutuoteasetuksen mukainen päätös sekä asiaan liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 30 kohta, sellaisena kuin se on laissa 713/2022 ja
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021, 1134/2021 ja 713/2022 uusi 31 kohta seuraavasti:

6 §

Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

~~29) luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain (487/2021) 5 §:ssä tarkoitettua luonnontuotealan toimijan luotettavuuden selvittämistä;~~

30) lannoitelain (711/2022) 12 §:ssä tarkoitettua talouden toimijan luotettavuuden selvittämistä;

31) eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 41 a §:ssä tarkoitettua toimijan luotettavuuden selvittämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa [714/2022](#), seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvin-terveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoi-

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

tettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189–192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu, elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, eläintautilain (76/2021) 94 a §:ssä tarkoitettu eläintautivalvonnan seuraamusmaksu, eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 36 §:ssä tarkoitettu eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ja 37 §:ssä tarkoitettu eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu, luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 38 §:ssä tarkoitettu luomuvälvönän seuraamusmaksu, jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, lannoitelain (711/2022) 37 §:ssä tarkoitettu lannoitevalvonnan seuraamusmaksu sekä eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 63 a §:ssä tarkoitettu sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r (osittain)
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
varajäsen Tiina Elo vihr
varajäsen Janne Sankelo kok
varajäsen Mikko Savola kesk (osittain)
varajäsen Katja Taimela sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina